

**YLITORNION
SEURAKUNTA**

KUORISÄÄNTÖ

SISÄLLYS

1 YLEISTÄ	3
2 ENNEN JUMALANPALVELUSTA.....	3
3 JUMALANPALVELUKSESSA.....	5
4 JUMALANPALVELUKSEN JÄLKEEN.....	6
5 HAUTAAN SIUNAAMINEN	6
6 MUUT KIRKOLLISET TOIMITUKSET.....	7

1 YLEISTÄ

Kuorisäännössä ohjeistetaan, selkeytetään ja yhdenmukaistetaan seurakunnan eri kirkkojen jumalanpalveluselämää vietettäessä messua tai sananjumalanpalvelusta Kirkkolain ja -järjestyksen mukaisesti. Jumalanpalvelukset pidetään kirkkovuoden mukaisesti sunnuntaisin ja juhlapyhinä pääsääntöisesti seuraavasti: Meltosjärven kirkossa joka kuukauden ensimmäisenä sunnuntaina ja Ylitornion kirkossa kuukauden muina sunnuntaina. Messu tai sananjumalanpalvelus alkaa klo 11 molemmissa kirkkoissa. Erityismessuja voidaan pitää sovitusti, esimerkiksi joulu- ja pääsiäisyönä yömessuja. Sananjumalanpalvelus tai kirkkoherran päätöksellä myös messu voidaan toteuttaa myös maakirkkona muualla kuin kirkkotilassa. Tällöin kyseinen jumalanpalvelus on sen pyhän ainoa jumalanpalvelus ja sen on täytettävä kulloinkin seurakunnan pääjumalanpalvelusta koskevat kirkkolain ja kirkkojärjestyksen vaatimukset.

Jos sairauden tai muun ennakoimattoman esteen vuoksi pappia on estynyt toimittamaan jumalanpalveluksen, tulee jonkun paikalla olevista seurakunnan viranhaltijoista tai kirkkoneuvoston jäsenistä menetellä, niin kuin siitä kirkkojärjestyksessä määrätään. Tällaisessa erikoistilanteessa käytetään sananjumalanpalveluksen kaavaa (ks. Ylitornion seurakunnan ohjeistus Jumalanpalveluksen viettäminen ilman pappia).

2 ENNEN JUMALANPALVELUSTA

Messun toteutuksessa seurataan Jumalanpalvelusten kirjan järjestystä ja käytetään II sävelmäsarjaa. Käsikirja antaa mahdollisuuden vaihtoehtoihin toteutustapoihin – kuitenkin niin että palvelus on toteutukseltaan ennustettavissa ja tunnistettavissa. Jumalanpalvelus oppaan suomia vaihtoehtoja voidaan käyttää luovasti ja yhdessä sopien, etenkin erityismessuissa.

Jumalanpalveluksen kokonaissuunnittelusta vastaa selebrantti (liturgi), joka myös saarnaa jumalanpalveluksessa sekä kanttori ja suntio. Lisäksi jumalanpalveluksessa

on avustajina tarvittava määrä seurakunnan muita työntekijöitä ja seurakuntakuntalaisia. Vaihtoehtoisesti liturgin sijaan saarnan voi pitää avustava pappi. Jumalanpalvelusmusiikista vastaa kanttori, joka valitsee virret yhdessä selebrantin kanssa. Virsien lisäksi voidaan käyttää myös muita jumalanpalvelukseen sopivia lauluja. Jumalanpalvelusmusiikin toteuttamisessa kanttoria voi avustaa kuoro, musiikkiryhmä tai solisti(t).

Diakoniatyöntekijälle sopivia tehtäviä ovat Jumalanpalveluksen oppaan mukaisesti esimerkiksi evankeliumi, yhteinen esirukous, ehtoollisviinin jakaminen sekä lähettäminen. Lisäksi vapaaehtoisille seurakuntalaisille sopivia tehtäviä ovat muun muassa, seurakuntalaisten tervehtiminen ovella, tekstien lukeminen ja kolehdin kantaminen, esirukous tai saarnassa avustaminen. Erikseen tehtävään kutsut ja koulutetut seurakuntalaiset voivat toimia myös ehtoollisavustajina. Kirkkoherran luvalla saarnan voi pitää poikkeuksellisesti myös joku seurakunnan toiminnallisen puolen työntekijä tai tehtävään koulutettu maallikko.

Suntio valmistelee etukäteen jumalanpalveluksen käytännön asiat. Suntiolle ilmoitetaan muista tarvittavista asioista hyvissä ajoin esimerkiksi Katrinaan. Tarkemmat ohjeet suntiolle löytyvät sakastista. Erityishuomioina kiinnitettävä huomiota kirkkovuoden ajankohdan mukaisiin alttarikukkiin ja käsikirjasta poikkeaviin kynttilätapoihin. Ylitorniön kirkossa kynttilälampeteissa sytytetään kynttilät kirkkovuoden juhla-aikoina, kun liturginen väri on valkea tai punainen sekä erityisissä omissa juhla-jumalanpalveluksissa – virkaan siunaamisissa ja piispanmessuissa kirkkovuoden ajasta riippumatta. Kristus-kynttilää ja pääsiäiskynttilää käytetään kulloinkin voimassa olevan kirkon ohjeistuksen mukaisesti.

Palvelusvuorossa olevat saapuvat kirkkoon viimeistään puoli tuntia ennen jumalanpalveluksen alkamista. Jumalanpalveluksen kulku käydään sakastissa läpi tarvittavilta osin erityisesti tehtävänjaon ja vaihtoehtoisten toteutustapojen osalta. Liturgi johtaa sakastirukouksen.

Jumalanpalveluksen striimauksen valmistelusta vastaa selebrantti.

Tarvittaessa jumalanpalvelustila voidaan koristella hillitysti jumalanpalveluksen erityisluonnetta tai juhlapyhää korostavalla tavalla.

3 JUMALANPALVELUKSESSA

Suntio huolehtii yleisestä järjestyksestä kirkkosalissa. Jos häiriön uhka vaarantaa ihmisten turvallisuuden, suntio ottaa tilanteen haltuun ja soittaa tarvittaessa poliisin.

Ristikulkuetta käytetään pääsääntöisesti tehtävään siunaamisissa, konfirmaatioissa ja piispanmessuissa. Ylitornion seurakunnan kirkkotilat ovat erilaisia. Ylitornion kirkossa jumalanpalvelus toimitetaan lukupulpetista. Alttaria käytetään vain messun ehtoollisosassa ja avioliittoon vihkimisessä. Meltosjärven kirkossa kaikki toimitetaan alttarilta.

Jumalanpalvelusta johtava pappi vastaa siitä, että tarvittaessa jumalanpalveluksen kulkua sanoitetaan, jotta kirkkovieraat voivat osallistua ja olla mukana. Synnintunnustuksen numero laitetaan virsitauluun. Saarna pidetään joko saarnastuolista, lukupulpetista tai vapaasti kirkkotilassa liikkuen. Saarnan toteutuksessa on mahdollista käyttää myös kirkkonäytelmiä, keskustelua tai muita esityksiä sekä teknisiä tehokeinoja. Uskontunnustuksena käytetään Apostolista uskontunnustusta tai uskontunnustusvirttä. Juhlapyhinä voidaan käyttää Nikean uskontunnustusta.

Esirukous voidaan laatia itse, jolloin siinä on mahdollista huomioida muun muassa ajankohtaiset tapahtumat. Esirukouksessa rukoillaan kirkon ja evankeliumin etenemisen, esivallan ja kärsivien puolesta. Kirkkokäsikirjassa on esirukoukseen lukuisia käytökelpoisia osioita, mutta myös uusia ja luovia sanoituksia voi käyttää. Rukous kastettujen, avioliittoon kuulutettujen ja/tai vihittyjen sekä kuolleiden puolesta kuuluu esirukoukseen. Selebrantti varmistaa nämä Katrinasta.

Ylitornion seurakunnassa käytetään yleensä gluteenitonta ehtoollisleipää ja viini on alkoholitonta. Konsekroitu ehtoollisleipä ja -viini pyritään käyttämään messussa loppuun. Käyttämättä jäänyt ehtoollisviini käytetään sakastissa loppuun messun jälkeen seurakunnan papiston yhdessä sopimalla tavalla eli joko nauttimalla tai säilyttämällä seuraavaa messua varten.

4 JUMALANPALVELUKSEN JÄLKEEN

Selebrantin johdolla voidaan palveluksen jälkeen hiljentyä rukoukseen palvelusvuoroissa olevien kesken. Valmiita rukouksia löytyy Kirkkokäsikirjasta, mutta sen voi toimittaa vapaamuotoisestikin.

Kolehdin laskee yleensä suntio yhdessä toisen jumalanpalveluksessa mukana olleen kanssa. Rahat laitetaan turvapussiin, jonka mukaan tulee myös kuitti, jossa on merkittynä rahamäärä, päiväys ja allekirjoitus. Lisäksi rahamäärä merkitään Katriinaan ja samalla turvapussin numero. Pussi viedään OP Ylitornion yösäilöön.

5 HAUTAAN SIUNAAMINEN

Hautaan siunaaminen on jumalanpalvelusluonteinen kirkollinen toimitus, joka Ylitorniolla ja Meltosjärvellä toimitetaan pääsääntöisesti kirkossa. Poikkeustapauksessa, mikäli vainaja on ollut pitkään kuolleenä ennen löytymistä, siunaaminen voidaan toimittaa myös suoraan hautaan.

Hautaan siunaamisessa on mahdollista käyttää kaikkia kirkkokäsikirjan tarjoamia vaihtoehtoja.

Sanomakellot ja saattokellot soitetaan kirkkoon kuuluville vainajille. Kirkkoon kuulumattomille niitä ei saa soittaa.

Arkku voidaan tuoda kirkkoon ennen siunaustilaisuuden alkamista tai ylitorniolaisen perinteen mukaisesti alkumusiikin aikana.

Kirkkotilassa arkku on Ylitorniolla perinteisesti kasvot kohti alttaria. Omaisten erikseen pyytäessä arkku voi olla myös kasvot kohti seurakuntaa. Papin tulee ottaa tämä huomioon siunatessaan vainajan. Siunaussanojen yhteydessä tehtävä hiekkaristi on pyrittävä tekemään vainaja rinnan päälle.

Ylitornion kirkossa on käytössä myös arkkualba. Tällöin kukkia ei voi laskea alban päälle ja hiekkaristi on tehtävä alban päälle laitettavalla liinalla.

Hautausmaalle mentäessä kulkuejärjestys on: arkun edessä menevät pappi ja suntio. Suntion tehtävä on johtaa saatto oikealle haudalle ja varmistaa ennen siunaustilaisuuden alkua, että kirkossa ja haudalla kaikki on kunnossa hautauksen arvokasta toimitamista varten.

Haudalla arkku lasketaan hautaan siten, että vainaja katse on kristillisen perinteen mukaisesti kohti itää. Hautaan laskun jälkeen haudan päälle asetetaan suojakansi, jonka päälle lasketaan mahdolliset kukkalaitteen. Läheisillä on mahdollisuus laskea yksittäiset kukat hautaan ennen kannen asettamista. Turvallisuussyistä omaisten suorittamasta haudanpeittämisestä on Ylitornion seurakunnassa luovuttu. Haudan peittämisestä vastaa aina seurakunta.

Haudalla voidaan laulaa lopuksi virsi. Virren veisuusta tulee luopua kovalla pakkasella.

6 MUUT KIRKOLLISET TOIMITUKSET

Kirkolliset toimituksen ovat luonteeltaan pienimuotoisia jumalanpalveluksia, mikä on otettava huomioon toimituksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Niissä noudatetaan kulloinkin voimassa olevia kirkkolain, -järjestyksen, -käsikirjan ja kirkon hallinnon tuottamien ohjeiden mukaisia vaihtoehtoja.

Kirkon sijaan kirkollisen toimituksen voi pitää myös muussa tilaisuuteen soveltuvassa paikassa.

Toimitusmusiikkina käytetään pääsääntöisesti virsiä, hengellistä musiikkia tai tilaisuuteen soveltuvaa instrumentaalimusiikkia. Myös muuta tilaisuuden luonteeseen soveltuvaa musiikkia voi käyttää tilaisuuden alku tai päätösmusiikkina.